

- **ΤΕΕ – ΤΜΗΜΑ Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας**
- **ΓΕΩΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδος**
- **Εταιρία Θεσσαλικών Μελετών (Ε.ΘΕ.Μ.)**

«Οι εμμονές και οι ιδεοληψίες δεν οδηγούν σε λύση τα χρονίζοντα τεράστια υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας»

Άλλη μια ανακοίνωση του ΣΥΡΙΖΑ για τα μεγάλα υδατικά προβλήματα της Θεσσαλίας και πάλι όμως με πολλές ανακρίβειες, ιστορικές στρεβλώσεις, μισές αλήθειες και πολλά λανθασμένα στοιχεία και επιχειρήματα.

Οι φορείς που εκπροσωπούμε εδώ και 40 τουλάχιστον χρόνια έχουν πραγματοποιήσει πλήθος Επιστημονικών Συνεδρίων, Ημερίδων, Συσκέψεων κλπ γύρω από τα θέματα αυτά έχοντας ενεργοποιηθεί και έχοντας προσφέρει ένα μεγάλο όγκο ιδεών και προτάσεων, εκπληρώνοντας (τουλάχιστον τα επιμελητήρια) τον θεσμοθετημένο ρόλο τους ως συμβούλου της Πολιτείας. Το να εμφανίζονται τώρα κάποιοι και μάλιστα από το κυβερνητικό κόμμα (που επί δύο χρόνια δεν εισέφερε και δεν υλοποίησε το παραμικρό έστω βήμα στην κατεύθυνση επίλυσης αυτών των προβλημάτων) και να μας ζητάει να κάνουμε «αυτοκριτική», μάλλον πάει πολύ.

Ας είναι όμως. Αναγνωρίζουμε ως θετικό γεγονός ότι επιτέλους ασχολήθηκαν με θεσμικές αποφάσεις (π.χ. τα Σχέδια Διαχείρισης) ενώ παράλληλα προσέγγισαν τα μεγέθη έργων (έστω και με πολλά λάθη, όπως π.χ. Ταμιευτήρας Καλλιπεύκης με 20 εκ. κ.μ. νερού !) και το κυριότερο ότι αναζητούν «νέα προσέγγιση». Τους καλωσορίζουμε λοιπόν παραθέτοντας την δική μας προσέγγιση.

Για όσους πραγματικά αγωνιούν για τις ανάγκες νερού και την απελπιστική κατάσταση των υδάτων στη Θεσσαλία, η αναζήτηση λύσεων οφείλει να μην παλινδρομεί ανάμεσα σε εκ των προτέρων αποκλεισμούς έργων, σε αυθαίρετες προτιμήσεις, σε ιδεολογήματα, σε αντιπαραθέσεις από το παρελθόν. Και ας το ξεκαθαρίσουμε από την αρχή : Εμείς **δεν** προσφερόμαστε να παίξουμε τη χλιοπαιγμένη «παράσταση» με τα άσκοπα ΝΑΙ/ΟΧΙ στην Εκτροπή Αχελώου. Τέτοιο «ζευγάρι» για το παιχνίδι τους ας το αναζητήσουν αλλού. Για εμάς η λύση στο υδατικό πρόβλημα της Θεσσαλίας, όπως και τα Σχέδια Διαχείρισης Υδάτων (ΣΔΥ) προσδιορίζουν, αρχίζει και τελειώνει με την εκπόνηση του ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ (που στην περίπτωσή μας είναι δυστυχώς έντονα αρνητικό). Όταν λοιπόν, αυτό με ακρίβεια προσδιοριστεί, η επιστήμη και η πολιτική οφείλουν να **εργασθούν από κοινού** στην κατεύθυνση εξισορρόπησης του ισοζυγίου με δύο παράλληλους **ΣΤΟΧΟΥΣ**, αλληλένδετους και αναπόσπαστους :

1^{ος} Στόχος : Να μειωθεί η ζήτηση (με εξοικονόμηση νερού, νέα δίκτυα μεταφοράς, υπογειοποιήσεις, συντήρηση υφισταμένων, σύγχρονα συστήματα άρδευσης, κίνητρα για αναδιάρθρωση καλλιεργειών, εκσυγχρονισμός και ενίσχυση διοικητικών

μηχανισμών κ.α.) Ας σημειωθεί ότι ο στόχος αυτός δε επιτυγχάνεται με «ευχές» αλλά με επιστημονικό και πολιτικό προγραμματισμό και με προσπάθεια για γενναία χρηματοδότηση. Σήμερα οι προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούνται και η κυβέρνηση παραμένει δυστυχώς μόνο στις ευχές. Φυσικά η υλοποίηση αυτού του στόχου εκτιμούμε ότι θα απαιτήσει αρκετές δεκαετίες, όμως επιτέλους πρέπει κάποτε να αρχίσουμε.

2^{ος} Στόχος : Να αυξηθεί η προσφορά υδάτων με έργα ταμείωσης και μεταφοράς, από οπουδήποτε και εάν προέρχονται, χωρίς δογματισμούς και εξαιρέσεις, πλην φυσικά του καταπονημένου υπόγειου υδροφορέα. Ήδη η πολιτεία (για να μην μηδενίζουμε) υλοποίησε ένα μέρος από τα αναγκαία έργα στην κατεύθυνση αυτή, πολλά από τα οποία είναι πολλαπλού σκοπού (ενέργεια, άρδευση, ύδρευση, αντιπλημμυρική προστασία, κ.λ.π.). Στις μεν Λεκάνες Πηνειού και Αλμυρού, κατασκεύασε το Σμόκοβο, την Κάρλα (που σύντομα θα παραδοθεί), την Γυρτώνη (μικρό αλλά κομβικής σημασίας) και μικρότερα όπως το Λιβιάδι, το Παναγιώτικο, το Μαυρομάτι, τον Ληθαίο (υπό κατασκευή) και πλήθος πολύ μικρών πεδινών ταμιεύσεων.

Αλλά και στην λεκάνη του Αχελώου (από την δεκαετία 1960) τον ταμιευτήρα Ν. Πλαστήρα, τη Συκιά (ημιτελής) και τη σήραγγα μεταφοράς προς τον Πηνειό, στο Πευκόφυτο (πρόοδος έργου ~85%).

Είναι προφανές ότι η Πολιτεία, ανεξάρτητα από πολλές αδυναμίες, παραλείψεις ή καθυστερήσεις, στο θέμα της κάλυψης των υδατικών αναγκών λειτούργησε γενικά στη βάση των επιστημονικών προτάσεων και του εκάστοτε θεσμικού πλαισίου. Ουδέποτε υπήρξε ισχυρισμός ή διχογνωμία εάν πρέπει να γίνουν έργα αποκλειστικά σε μία από τις δύο θεσσαλικές υδρολογικές λεκάνες (Αχελώου και Πηνειού). Ουδέποτε επίσης υπήρξε «στρατηγική αποκλειστικής διεκδίκησης» έργων σε μία μόνο λεκάνη, εκείνη του Αχελώου. Αντίθετα τα έργα και στις δύο λεκάνες προχωρούσαν παράλληλα. Αυτή όμως η εμμονή του ΣΥΡΙΖΑ στην «μη μεταφορά» υδάτων από τη μία λεκάνη στην άλλη, σαν κάτι το «ανίερο» και «απαγορευμένο», είναι πραγματικά αστήρικτη.

Επιστημονικά μάλιστα επικαλούμαστε την πιο πρόσφατη μελέτη του ΕΜΠ που δημοσιεύτηκε στο έγκυρο περιοδικό Open Water Jurnal, 2017 (Volume 4, Issue 1, Article 11). Αναφέρει: *«Μετά από μελέτη του υδρο-συστήματος της Θεσσαλίας συμπεραίνεται ότι οι υπάρχοντες ταμιευτήρες δεν είναι δυνατόν να παράσχουν επαρκή ποσότητα νερού για την ικανοποίηση των παρόντων αναγκών σε νερό. Ως αποτέλεσμα, η μη αιεφόρος άντληση υπόγειων νερών χρησιμοποιείται για να καλύψει το τεράστιο έλλειμμα. Οι προτεινόμενες μελέτες-πρότζεκτς αποθήκευσης επιφανειακού νερού στην λεκάνη απορροής του Πηνειού Ποταμού θα μείωναν το μεγάλο έλλειμμα, αλλά θα ήταν αδύνατο να ικανοποιήσουν τη ζήτηση. Η μερική εκτροπή του Αχελώου ποταμού θα αύξανε σε πολύ μεγάλο βαθμό την διαθεσιμότητα νερού και θα βελτίωνε το υδατικό ισοζύγιο».*

Θεσμικά επικαλούμαστε την απόφαση του Διεθνούς Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (ΔΕΚ - υπόθεση C-43/10/11/9/2012), σε σχετικό ερώτημα από το ΣτΕ, που ρητά

αποφαινεται ότι εάν η μεταφορά γίνεται με τήρηση του θεσμικού πλαισίου σε μια χώρα είναι νόμιμη και αποδεκτή.

Λογικά τέλος επικαλούμαστε την μεταφορά υδάτων - εδώ και δεκαετίες - από την λίμνη Ν. Πλαστήρα (λεκάνη Αχελώου) προς τον Θεσσαλικό κάμπο (λεκάνη Πηνειού) που και οι φίλοι του ΣΥΡΙΖΑ δείχνουν ότι αποδέχονται. Ας μας πούνε λοιπόν σε τι διαφέρει η ανάλογη μεταφορά των 250 εκατ. κ.μ., όπως προτείνουν για το μέλλον τα Σχέδια Διαχείρισης, από τον ταμιευτήρα Συκιάς. Εκτός πια και εάν τα Σχέδια Διαχείρισης στο ΣΥΡΙΖΑ τα αποδέχονται επιλεκτικά, όταν όμως οι προτάσεις (των Σ.Δ.) δεν υπηρετούν τα «ιδεολογήματα» του κόμματος τους, τότε τα Σχέδια «απορρίπτονται».

Συνεπώς οι μόνοι που, εντελώς αυθαίρετα, «βλέπουν» ότι τα έργα στη λεκάνη Αχελώου είναι «ανταγωνιστικά» των έργων της λεκάνης Πηνειού είναι στο ΣΥΡΙΖΑ. Και επιτέλους τα έργα αυτά, ανεξάρτητα από τις αντιπαραθέσεις της δεκαετίας του 1980, πλέον υπάρχουν, παρέχοντας την δυνατότητα με την ολοκλήρωσή τους, να παράγουν υψηλής αξίας υδροηλεκτρική ενέργεια και να αποσβεστούν από την παραγωγή της. Οι ίδιοι λοιπόν τι προτείνουν ; Να τα κατεδαφίσουμε όπως προτείνουν κάποιοι ακραίοι οικολόγοι για να «δικαιωθεί» μετά από 35 χρόνια η επιλογή τους ; Γιατί ο ΣΥΡΙΖΑ δεν διατυπώνει καθαρά και ολοκληρωμένα την πολιτική του πρόταση ; Σε ότι αφορά την μεταφορά, από την πλευρά μας για πολλοστή φορά δηλώνουμε ότι εάν στο μέλλον βρεθούν λύσεις για κάλυψη των αναγκών στον κάμπο αποκλειστικά από την λεκάνη Πηνειού δεν θα είχαμε καμιά επιφύλαξη τα έργα του Άνω Αχελώου να λειτουργήσουν αποκλειστικά ως υδροηλεκτρικά. Άλλωστε στην πράξη η μεταφορά ή όχι θα είναι απόφαση των επόμενων γενεών. Η δική μας γενιά χρέος έχει να ολοκληρωθούν τα έργα που μας παρέδωσαν οι προηγούμενοι.

Λίγες ακόμα παρατηρήσεις για τα στοιχεία των έργων και τα «επιχειρήματα» υπέρ μιας μόνο κατηγορίας έργων :

- Τα έργα σημαντικού όγκου ταμίευσης, πολλαπλής και ευρύτερης σκοπιμότητας (Σμόκοβος, Πύλη, Ενιππέας, Νεοχωρίτης, Ελασσόνα, Κάρλα) ΔΕΝ «τσουβαλιάζονται», ούτε λογικά ούτε τεχνικά ως δήθεν «μικρομεσαία» με τις ταμιεύσεις εκείνες που είναι καθαρά και αποκλειστικά τοπικού χαρακτήρα (π.χ. Ναρθάκι 0,5 εκατ. κ.μ., δηλαδή 100 φορές μικρότερο από της Κάρλα !!).
- Η χρηματοδότηση έργων από Ευρωπαϊκούς πόρους είναι δυνατή για ΟΛΑ τα έργα που αφορούν στη Θεσσαλία, αρκεί να τηρούνται οι διαδικασίες και να τεκμηριώνεται η «επιλεξιμότητά» τους. Για παράδειγμα η Κάρλα είχε αρχικά απορριφθεί ως μη επιλέξιμο από το αντίστοιχο χρηματοδοτικό όργανο της ΕΕ, όταν για πρώτη φορά υποβλήθηκε το αίτημα ως «αρδευτικό έργο», ενώ στη συνέχεια, όταν τεκμηριώθηκε πλήρως η πολλαπλή της χρησιμότητα, το έργο έγινε αποδεκτό.

- Η απόδοση ενός έργου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και είναι λανθασμένος ο συλλογισμός «μικρό έργο – μικρή απόδοση». Ο χώρος δεν μας επιτρέπει μεγαλύτερη ανάλυση. Όσο για τα θεσσαλικά έργα (μικρά και μεγάλα), οι μελέτες απόδοσης καθενός από αυτά είναι δημόσια γνωστές, έχουν «περάσει» από κοινωνική διαβούλευση και διαθέτουν πολιτική έγκριση (π.χ. έργα επί του Άνω Αχελώου από την Βουλή). Συνεπώς η τεχνητή αυτή διάκριση μικρών – μεγάλων προφανώς δεν τα αγγίζει.
- Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις εξετάζονται κατά περίπτωση οπότε η ίδια γενίκευση περί μικρών έργων δεν έχει εφαρμογή. Η ορθή προσέγγιση είναι η «ποσοτικοποίηση» των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ανά όγκο ταμίευσης και συνήθως η σχέση αυτή ευνοεί την «περιβαλλοντική» επιλογή για ένα έργο αξιόλογου μεγέθους και όχι πολλά μικρά με διάσπαρτο «τραυματισμό» των φυσικών στοιχείων σε μια περιοχή.

Μετά από όλα τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι στο ΣΥΡΙΖΑ, αντιλαμβανόμενοι τις ευθύνες τους, άρχισαν να εμβαθύνουν πλέον στα προβλήματα και να αναζητούν λύσεις. Γι' αυτό προσφερόμαστε (το έχουμε ξαναπροτείνει) να χρησιμοποιήσουν την εμπειρία που αποκτήσαμε όλα αυτά τα χρόνια στα υδατικά και περιβαλλοντικά θέματα της Θεσσαλίας και χωρίς δογματισμούς, παρελθοντολογίες, προκαταλήψεις και προαπαιτούμενα να ανοίξουμε ένα δρόμο επικοινωνίας. Τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης αλλά και το υλικό των επιστημονικών εκδηλώσεων που πραγματοποιήσαμε αποτελούν, επιστημονικά και θεσμικά, επαρκή βάση για μια συζήτηση. Ας το αποτολμήσουν.

6 Ιουνίου 2017

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ Κεντρικής & Δυτικής Θεσσαλίας

Παπαγεωργίου Νίκος

Ο πρόεδρος του ΓΩΤΕΕ Κεντρικής Ελλάδος

Καλόγηρος Κων/νος

Ο πρόεδρος της Εταιρείας Θεσσαλικών Μελετών (Ε.ΘΕ.Μ)

Καλλές Ιωάννης